

Opinia Europejskiego Komitetu Regionów – Przegląd zarządzania gospodarczego

(2021/C 37/05)

Sprawozdawca:	Elio DI RUPO (BE/PES), premier rządu regionalnego Walonii
Dokument źródłowy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Przegląd zarządzania gospodarczego COM(2020) 55 final

ZALECENIA POLITYCZNE

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW

1. Z zadowoleniem przyjmuje prezentację przez Komisję Europejską w dniu 5 lutego br. komunikatu w sprawie przeglądu zarządzania gospodarczego oraz jej otwartość na reformę przepisów gospodarczych i budżetowych.
2. Popiera również fakt, że w dniu 20 marca br. Komisja Europejska przedstawiła swoją propozycję wykorzystania – po raz pierwszy w historii strefy euro – ogólnej klauzuli derogacyjnej przewidzianej już w obecnym pakcie stabilności i wzrostu w celu wzmocnienia nadzwyczajnych środków budżetowych w odpowiedzi na pandemię COVID-19.
3. Jest zdania, że ta klauzula derogacyjna musi pozostać w mocy do czasu pełnego poznania finansowych i budżetowych konsekwencji kryzysu COVID-19, zarówno w odniesieniu do deficytów, jak i długów państw członkowskich. Taka sama logika powinna przeważać w przypadku ewentualnego stopniowego znoszenia tymczasowych ram pomocy państwa na szczeblu europejskim, które można rozważyć jedynie w stabilnym kontekście makroekonomicznym i po debacie kontrydiktoryjnej między Komisją Europejską, Radą Ministrów i Parlamentem Europejskim.
4. Podkreśla ponadto, że według Światowej Organizacji Zdrowia pandemia może utrzymywać się przez następne dwa lata i że opracowanie skutecznych szczepionek lub leków wydaje się możliwe dopiero w 2021 r.
5. Zauważa ponadto, że poza skutkami społeczno-gospodarczymi pandemii COVID-19 sytuacja gospodarcza i finansowa uległa głębokim zmianom od czasu ostatniej reformy paktu stabilności i wzrostu w 2013 r. Stopy procentowe są na historycznie niskim poziomie, a rzeczywisty koszt długu publicznego jest ujemny w wielu krajach, podczas gdy średnia dla strefy euro na początku obecnego dziesięciolecia wynosiła około 3%.
6. Uważa zatem, że Komisja powinna przeprowadzić kolejny kompleksowy i dogłębny przegląd sytuacji w każdym państwie członkowskim oraz wprowadzić odpowiednie zmiany do projektu przeglądu zarządzania gospodarczego.
7. Podkreśla, że europejskie ramy zarządzania gospodarczego mają istotny wpływ na wszystkie szczeble władzy, a w szczególności na samorządy lokalne i regionalne, które odpowiadają za prawie jedną trzecią wydatków publicznych i ponad połowę inwestycji publicznych w całej Unii Europejskiej, przy czym istnieją duże różnice między państwami członkowskimi⁽¹⁾.
8. Uważa, że pakt stabilności i wzrostu oraz inne elementy obecnych europejskich ram zarządzania gospodarczego mają obecnie cztery główne wady: (i) skutki procykliczne: państwo członkowskie znajdujące się w recesji może być zmuszone do ograniczenia wydatków, co grozi dalszym pogłębieniem się recesji, pomimo elastyczności związanej z koniunkturą przedstawionej w komunikacie wyjaśniającym z 2015 r.⁽²⁾, która jest jednak niewystarczająca. Ta procykliczność miała szczególnie wpływ na inwestycje publiczne, które zbyt często działały jako zmienna dostosowawcza w polityce oszczędnościowej; ii) złożoność: wielość celów, elastyczność, wyjątki, klauzule korekcyjne oraz różnice w sytuacjach, które należy uwzględnić, doprowadziły do powstania nadmiernie skomplikowanych i technicznych ram, opartych ponadto na wskaźnikach, które nie są bezpośrednio dostrzegalne, takich jak deficyt strukturalny i luka produktowa; (iii) nieskuteczność: podczas gdy nadmierne deficyty prawie zniknęły w 2018 r., ewolucja długu była znacznie mniej korzystna, nawet przed

⁽¹⁾ Dane z 2018 r. Eurostat, kod danych: TEC00023 i TEC00022.

⁽²⁾ Komisja Europejska (2015) – Komunikat „Optymalne wykorzystanie elastyczności przewidzianej w obowiązujących postanowieniach paktu stabilności i wzrostu”. COM(2015) 12 final.

wpływem na budżet kryzysu wywołanego koronawirusem w 2020 r. Liczba państw członkowskich przekraczających limit 60 % wzrosła z 9 w 2008 r. do 14 w 2018 r.⁽³⁾. Stosowanie sankcji finansowych nie jest wiarygodne, ponieważ przyniosłoby efekt przeciwny do zamierzonego; iv) brak przejrzystości i zasadności: złożoność i techniczna natura ram zarządzania gospodarczego sprawiają, że są one nieprzejrzyste. Ani Parlament Europejski, ani władze lokalne i regionalne, ani społeczeństwo obywatelskie i inne zainteresowane strony nie są rzeczywiście zaangażowane. Co więcej, obecne ramy nie korelują obowiązków poszczególnych szczebli zarządzania w zakresie wdrażania paktu stabilności i wzrostu i przewidują jedynie zbiorową odpowiedzialność krajową, niezależną od faktycznego zarządzania budżetem na poszczególnych szczeblach. Te strukturalne wady istniejących ram, w połączeniu z ich niepożądanymi skutkami i brakiem skuteczności, poważnie osłabiły ich legitymację, zwłaszcza w tych państwach, które najbardziej ucierpiały w wyniku kryzysu w strefie euro i które podlegają środkom warunkowym, co doprowadziło do odrzucenia UE i ucieczki w kierunku politycznych skrajności.

9. Podkreśla, zgodnie z wnioskami komunikatu Komisji, że sześciopak i dwupak doprowadziły do ściślejszej koordynacji polityki budżetowej w strefie euro. Wzmocnione ramy nadzoru posłużyły państwom członkowskim za podstawę konsolidacji ich struktur budżetowych, chociaż w Unii nadal widoczne były – już przed pojawieniem się pandemii COVID-19 – znaczne dysproporcje terytorialne i społeczne.

10. Z zadowoleniem przyjmuje powodzenie obligacji społecznych wyemitowanych przez Komisję 17 października 2020 r., by sfinansować tymczasowe wsparcie w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE) w wysokości 100 mld EUR dostępne do dnia 31 grudnia 2022 r. w formie pożyczek dla państw członkowskich, które muszą znaleźć znaczne środki finansowe, aby zaradzić negatywnym skutkom gospodarczym i społecznym pandemii COVID-19 na ich terytorium. Uważa, że gdyby program SURE miał trwały pozytywny wpływ, mógłby utorować drogę do ustanowienia europejskiego programu reasekuracji świadczeń dla osób bezrobotnych.

Wskaźniki

11. Nalega, aby rządy krajowe, regionalne i lokalne, a także obywatele mieli jasną wiedzę na temat zasad, które mają być stosowane. W tym celu obowiązujące zasady muszą opierać się na bezpośrednio weryfikowalnych wskaźnikach i uwzględniać stabilizację antycykliczną, wolną od wahań koniunktury.

12. Uważa ponadto, że zarządzanie gospodarcze powinno się opierać na równowadze między wskaźnikami związanymi z dyscypliną budżetową a wskaźnikami pozabudżetowymi. W związku z tym uważa, że w ślad za procedurą dotyczącą zakłóceń równowagi makroekonomicznej, która obejmuje szerszy zakres wskaźników, w tym stopę bezrobocia, zreformowane zarządzanie gospodarcze musi uwzględniać zwiększoną potrzebę inwestycji i niezbędnych wydatków publicznych⁽⁴⁾, by wspierać transformację w kluczowych sektorach zdrowia, żywności, transportu, termomodernizacji budynków, energii i cyfryzacji. Część tych wydatków powinny pokryć budżety krajowe, jako uzupełnienie finansowania prywatnego i europejskiego. Do tego dochodzi presja na wydatki publiczne związana z dostosowaniem gospodarki do zachodzącej zmiany klimatu lub zrekompensowaniem społecznych skutków wzrostu opodatkowania emisji dwutlenku węgla.

13. Ponadto podziela krytykę dotyczącą stosowania wskaźnika produkcji potencjalnej, czyli potencjału produkcyjnego, który można osiągnąć poprzez pełne wykorzystanie zasobów kapitału produkcyjnego i podaży pracy, bez wywierania presji inflacyjnej. Konceptja ta nie uwzględnia ani energii jako czynnika produkcji, w tym ryzyka szybszego starzenia się kapitału produkcyjnego z powodu ograniczeń związanych z wykorzystaniem energii węglowej, ani fizycznych ograniczeń rozwoju działalności człowieka.

14. Wzywa również do przywrócenia równowagi w kierunku lepszego uwzględnienia dochodów. Ograniczanie wydatków sektora społecznego, edukacyjnego i zdrowotnego jest bowiem często postrzegane jako najłatwiejszy sposób zmniejszenia zadłużenia w perspektywie krótkoterminowej. Jednak skoordynowana polityka podatkowa i środki przeciwdziałające oszustwom podatkowym mogą znacznie wspomóc budżety publiczne. Same oszustwa związane z VAT przynoszą stratę w wysokości 147 mld EUR⁽⁵⁾ rocznie, podczas gdy suma deficytów wszystkich państw członkowskich UE w 2018 r. wyniosła 109 mld EUR.

15. Podkreśla potrzebę lepszej koordynacji polityki gospodarczej państw członkowskich w celu zmniejszenia rozbieżności cyklicznych i różnic w odniesieniu do konwergencji. W związku z tym popiera również zamiar Komisji dotyczący przywrócenia równowagi między państwami członkowskimi pod względem nadwyżek i deficytów. Państwa członkowskie z nadwyżkami na rachunku obrotów bieżących powinny prowadzić bardziej ekspansywną politykę fiskalną w celu pobudzenia popytu krajowego, natomiast państwa członkowskie, w których występuje nierównowaga strukturalna wynikająca z niskiego poziomu wydajności i konkurencyjności, powinny zwiększyć inwestycje, aby unowocześnić swoją działalność produkcyjną. Wszystkie państwa członkowskie muszą również zwiększyć inwestycje w szkolenia, badania naukowe i rozwój, które na tym etapie są nadal niewystarczające do zapewnienia konkurencyjności gospodarki europejskiej.

⁽³⁾ Eurostat, kod danych: TEINA225.

⁽⁴⁾ Potrzebne jest 260 mld EUR rocznie (około 1,7 % PKB UE) zgodnie z szacunkami Komisji Europejskiej.

⁽⁵⁾ COM(2019) 8 final „W kierunku skutecznego i bardziej demokratycznego procesu podejmowania decyzji w dziedzinie polityki podatkowej UE”, s. 4.

16. Ponawia swoją sugestię, aby procedura dotycząca zakłóceń równowagi makroekonomicznej została rozszerzona o wskaźniki pomocnicze związane z różnicami regionalnymi; uważa, że mogłaby również w większym stopniu uwzględniać postępy poczynione w realizacji 17 celów zrównoważonego rozwoju ONZ, które obejmują nie tylko ochronę środowiska naturalnego, ale również kryteria społeczne, gospodarcze i dotyczące zarządzania.

Inwestycje publiczne i złota reguła

17. Uważa, że europejskie ramy zarządzania gospodarczego są częściowo odpowiedzialne za gwałtowny spadek inwestycji publicznych, który nastąpił w następstwie kryzysu w strefie euro, ponieważ nie uwzględniają one w wystarczającym stopniu rozróżnienia między wydatkami bieżącymi a inwestycyjnymi. W latach 2009–2018 ogólne inwestycje publiczne w UE spadły o 20 % jako odsetek PKB. Inwestycje władz lokalnych i regionalnych spadły o prawie 25 %, a w kilku państwach członkowskich najbardziej dotkniętych kryzysem o 40 % lub więcej⁽⁶⁾.

18. Przypomina, że Europejska Rada Budżetowa ustaliła, że państwa o wysokim poziomie inwestycji publicznych mają tendencję do znacznego zmniejszania ich w trakcie procedury nadmiernego deficytu⁽⁷⁾ oraz że sama Komisja zauważyła, że ramy budżetowe nie zapobiegły spadkowi inwestycji ani nie uczyniły finansów publicznych bardziej sprzyjającymi wzrostowi, a ponadto ani „klauzula inwestycyjna” paktu stabilności i wzrostu, ani przepisy Traktatu, zgodnie z którymi Komisja – oceniając spełnienie warunków do uruchomienia procedury nadmiernego deficytu – powinna uwzględnić również, czy deficyt publiczny przekracza publiczne wydatki inwestycyjne (art. 126 ust. 3 TFUE) nie wydają się mieć znaczącego wpływu⁽⁸⁾.

19. Przypomina, że już w opinii w sprawie komunikatu wyjaśniającego na ten temat z 2015 r.⁽⁹⁾ KR uznał, że istniejąca elastyczność w ramach paktu stabilności i wzrostu jest zbyt restrykcyjna i ograniczona, by mogła mieć rzeczywiste korzystne skutki dla inwestycji publicznych.

20. Uważa, że ukierunkowane inwestycje publiczne wysokiej jakości, oparte na ocenie oddziaływania terytorialnego i rzetelnej analizie ekonomicznej pod względem kosztów i korzyści wydatków publicznych, muszą być antycykliczne, aby przynosiły korzyści przyszłym pokoleniom. W obecnej sytuacji, gdy istnieją nadzwyczajne potrzeby w zakresie wydatków publicznych, zniechęcanie do finansowania inwestycji publicznych z deficytu może skłaniać do niedoinwestowania ze szkodą dla przyszłych pokoleń.

21. Przypomina, że KR stale apeluje o nieuwzględnianie wydatków publicznych dokonywanych przez państwa członkowskie i samorządy terytorialne z tytułu współfinansowania funduszy strukturalnych i inwestycyjnych w wydatkach strukturalnych – publicznych lub im równoważnych – określonych w pakcie stabilności i wzrostu. Wydatki te są bowiem z definicji inwestycjami leżącymi w ogólnym interesie europejskim, które mają udowodniony efekt mnożnikowy, jeśli chodzi o zrównoważony wzrost.

22. Uważa, że ustanowienie w ramach europejskiego zarządzania gospodarczego „złotej reguły dla inwestycji publicznych” mogłoby okazać się użytecznym narzędziem, które położyłoby kres szkodliwym skutkom obecnych przepisów budżetowych, ostatecznie wykluczając inwestycje publiczne netto z obliczeń deficytu w ramach paktu stabilności i wzrostu. Umożliwiłoby to nie tylko utrzymanie inwestycji publicznych w czasach kryzysu, ale także zniechęciło do skrajnego niedoinwestowania (negatywnych inwestycji publicznych netto), którego doświadczają niektóre państwa członkowskie. Środek ten mógłby być stosowany w pierwszej kolejności do inwestycji publicznych w projekty mające na celu wspieranie przejścia do społeczeństwa zrównoważonego pod względem środowiskowym, gospodarczym i społecznym, zgodnie z definicją celów zrównoważonego rozwoju i Zielonego Ładu, ponieważ takie inwestycje są uznawane za szczególnie ważne nie tylko w kontekście wychodzenia z kryzysu COVID-19, ale również w celu zapewnienia dobrobytu i jakości życia przyszłym pokoleniom. Ponadto opowiada się za inwestycjami w kapitał ludzki i umiejętności, by ułatwić transformację w kierunku neutralnej dla klimatu, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki na miarę ery cyfrowej.

23. Wzywa Komisję, aby po przeformułowaniu wniosków w świetle szkód gospodarczych i budżetowych spowodowanych przez COVID-19 przedstawiła białą księgę w sprawie przekształcenia zarządzania gospodarczego w oparciu o ewentualne wprowadzenie takiej złotej reguły. W swojej ocenie Komisja powinna również wziąć pod uwagę inne instrumenty, takie jak reguła wydatkowa⁽¹⁰⁾, która na podstawie tendencji wzrostu gospodarczego i poziomu zadłużenia narzuca limit rocznego wzrostu całkowitych wydatków publicznych i może służyć ochronie zaufania publicznego poprzez zwiększenie przejrzystości, zmniejszenie obciążeń administracyjnych i znalezienie równowagi między dyscypliną budżetową a utrzymaniem wystarczających możliwości w zakresie inwestycji publicznych.

⁽⁶⁾ Eurostat, kod danych: TEC00022.

⁽⁷⁾ Europejska Rada Budżetowa (2019) – *Assessment of EU fiscal rules with a focus on the six and two-pack legislation*, s. 76.

⁽⁸⁾ COM(2020) 55 final, s. 10.

⁽⁹⁾ Opinia KR-u „Optymalne wykorzystanie elastyczności przewidzianej w obowiązujących postanowieniach paktu stabilności i wzrostu” – sprawozdawczyni: Olga Zrihen (BE/PES), przyjęta 9 lipca 2015 r. (Dz.U. C 313 z 22.9.2015, s. 22).

⁽¹⁰⁾ *Benefits and drawbacks of an „expenditure rule”, as well as of a „golden rule”, in the EU fiscal framework* [Korzyści i wady reguły wydatkowej i złotej reguły w ramach podatkowych UE]. Badanie Parlamentu Europejskiego [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/645732/IPOL_STU\(2020\)645732_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/645732/IPOL_STU(2020)645732_EN.pdf).

Europejski semestr

24. Przypomina, że zarządzanie gospodarcze, które jest wdrażane w praktyce w ramach cyklu koordynacji europejskiego semestru, cierpi na brak skuteczności w zakresie wdrażania reform. Podkreśla również, że zakres reform rozważanych w ramach europejskiego semestru nigdy nie został określony w europejskich tekstach prawnych, w szczególności w odniesieniu do ich znaczenia i wartości dodanej dla szczebla europejskiego. Uważa, że ten brak definicji ogranicza możliwe interakcje między reformami podejmowanymi na szczeblu krajowym a politykami wspólnotowymi (prawodawstwo i programy finansowe) oraz stwarza problemy w odniesieniu do zasady pomocniczości. Zgadza się z Komisją, że w przyszłości należy skupić się na środowiskowym wymiarze polityki społecznej, gospodarczej, budżetowej i polityki zatrudnienia państw członkowskich, zgodnie z Europejskim Zielonym Ładem.

25. Przypomina, że jedną z głównych przyczyn niskiej skuteczności jest niedostateczne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych jako partnerów w opracowywanie i wdrażanie reform, mimo że 36 % wszystkich zaleceń dla poszczególnych krajów jest kierowanych bezpośrednio do władz lokalnych i regionalnych, a 83 % tych zaleceń ma wymiar terytorialny ⁽¹¹⁾.

26. Jest przekonany, że jego propozycja dotycząca kodeksu postępowania w zakresie angażowania władz lokalnych i regionalnych w europejski semestr ⁽¹²⁾ w dalszym ciągu może zaradzić temu brakowi skuteczności poprzez lepsze uwzględnienie realiów lokalnych i regionalnych, a jej wdrożenie jest nadal konieczne, zwłaszcza że od 2019 r. europejski semestr zawiera wytyczne dotyczące polityki spójności, którą zarządzają wspólnie wszystkie szczeble władzy.

27. Zachęca Komisję Europejską do promowania refleksji nad potencjałem administracyjnym i decentralizacją podatkową w państwach członkowskich w celu zapewnienia, z należyтым poszanowaniem konstytucji państw członkowskich i zasady pomocniczości, dostosowania zadań powierzonych władzom lokalnym i regionalnym do zasobów ludzkich, technicznych i finansowych, którymi dysponują.

Przejrzystość i legitymacja demokratyczna

28. Uważa, że legitymacja demokratyczna europejskiego systemu zarządzania gospodarczego jest zbyt słaba i że zagraża to nie tylko samemu zarządzaniu gospodarczemu, ale także całemu projektowi europejskiemu.

29. Z zadowoleniem przyjmuje włączenie kwestii ochrony klimatu do europejskiego semestru i oczekuje, że zapewni to zarówno jasne monitorowanie, jak i ocenę skuteczności środków ochrony klimatu, tak aby krajowe postępy w realizacji celów semestru stały się bardziej wymierne

30. Zwraca uwagę Komisji i współprawodawców na fakt, że lepsze zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w europejski semestr dzięki kodeksowi postępowania doprowadziłoby również do większej reprezentatywności decyzji i większej legitymizacji semestru, a tym samym ogólnie zarządzania gospodarczego.

31. Wspiera reformę Eurogrupy, której status wymaga formalizacji i aktualizacji w celu zapewnienia pełnoprawnego przewodnictwa, większej rozliczalności przed Parlamentem Europejskim i większej przejrzystości jej prac, począwszy od publikacji wszystkich szczegółowych protokołów posiedzeń.

32. Przypomina w kontekście konferencji w sprawie przyszłości UE o swoim przekonaniu, że problem deficytu legitymacji demokratycznej, na który cierpi UE, a w szczególności jej zarządzanie gospodarcze, może zostać rozwiązany tylko wtedy, gdy obywatele europejscy będą przekonani, że bierze się tam pod uwagę wszystkie ich główne obawy. Standardy społeczne, zatrudnienie, ochrona środowiska i aspekty związane ze zrównoważonym rozwojem zgodnie z ONZ-owskimi celami zrównoważonego rozwoju lub walka z nierównościami nie mogą być uważane za kwestie drugorzędne w stosunku do imperatywów makroekonomicznych i budżetowych. W związku z tym KR uważa, że konferencja w sprawie przyszłości UE powinna służyć przedyskutowaniu zmian zapisów o zarządzaniu gospodarczym w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

33. Uważa, że należy kontynuować prace nad rozwiązaniem problemów w strefie euro poprzez przywrócenie zdrowych finansów publicznych, stworzenie solidnego systemu bankowego, poczynienie postępów w tworzeniu unii fiskalnej i pobudzanie trwałego wzrostu gospodarczego.

⁽¹¹⁾ KR *Territorial analysis of the Country-specific Recommendations 2018*.

⁽¹²⁾ Opinia KR-u „Ulepszenie zarządzania europejskim semestrem – kodeks postępowania dotyczący udziału władz lokalnych i regionalnych” – sprawozdawca: Rob Jonkman (NL/EKR), przyjęta 11 maja 2017 r. (Dz.U. C 306 z 15.9.2017, s. 24).

Zarządzanie gospodarcze a kryzys spowodowany koronawirusem

34. Podkreśla, że władze lokalne i regionalne znajdują się na czele walki z pandemią COVID-19, która poważnie dotyka Europę, ze względu na ich istotną odpowiedzialność w zakresie zdrowia, ochrony socjalnej i wsparcia dla gospodarki. We Włoszech i Hiszpanii, które należą do najbardziej dotkniętych pandemią państw członkowskich, władze lokalne i regionalne są również odpowiedzialne za ponad 90 % wydatków na zdrowie⁽¹³⁾. Podczas gdy wiele pozycji wydatków gwałtownie wzrasta, dochody samorządów lokalnych i regionalnych zmniejszają się i są bardzo dotknięte bezprecedensowym spowolnieniem działalności gospodarczej. Ma to istotny wpływ na równowagę budżetową miast i regionów, a w konsekwencji na równowagę budżetową państw członkowskich.

35. Zwraca uwagę, że w wielu państwach członkowskich władze lokalne i regionalne podlegają surowym krajowym przepisom budżetowym, które ograniczają wzrost ich wydatków, zmuszają je do zachowania równowagi lub ograniczenia deficytu i/lub długu do poziomu, który często jest bardzo niski w porównaniu z poziomem państw członkowskich.

36. Wzywa Komisję, Parlament i państwa członkowskie, aby nie lekcewały ryzyka pogłębienia się różnic regionalnych spowodowanych kryzysem COVID-19 z trzech głównych powodów: (i) wpływ na zdrowie jest wysoce zróżnicowany w zależności od obszaru, a niektóre regiony lub miasta doświadczają nieproporcjonalnie dużej liczby przypadków i są w mniejszym lub większym stopniu zdolne do radzenia sobie z nimi; (ii) oprócz bezpośredniego wpływu sytuacji kryzysowej na obszary najbardziej dotknięte dłuższe lub bardziej rygorystyczne środki zapobiegawcze zaostrzą pogorszenie koniunktury gospodarczej, a tym samym trudności finansowe MSP i osób samozatrudnionych stanowiących jeden z kluczowych filarów wielu gospodarek regionalnych, a także władz lokalnych i regionalnych; (iii) wpływ na niektóre sektory gospodarki (np. turystykę) jest nieproporcjonalnie duży, w związku z czym wpływ na finanse na szczeblu niższym niż krajowy będzie zależał od lokalnej i regionalnej specjalizacji sektorowej oraz zaangażowania w globalne łańcuchy wartości.

37. Wzywa zatem Komisję Europejską i państwa członkowskie do opracowania wraz z władzami lokalnymi i regionalnymi jasnego planu działania, aby pomóc samorządom w powrocie do zrównoważonych budżetów, z uwzględnieniem asymetrii skutków trwającej pandemii oraz faktu, że zrównoważona pod względem środowiskowym i społecznym odbudowa również musi być zrównoważona pod względem gospodarczym.

38. Uważa, że obecna sytuacja uwydatnia rzeczywiste koszty polityki oszczędnościowej, która nastąpiła po kryzysie w strefie euro, zwłaszcza jeśli chodzi o niedoinwestowanie kluczowych usług publicznych. Polityka oszczędnościowa nie może być ponownie odpowiedzią na ten nowy kryzys. Strategie naprawy gospodarczej powinny obejmować ambitne plany inwestycji publicznych w celu uruchomienia zrównoważonej pod względem ekologicznym i społeczno-gospodarczym naprawy gospodarczej w regionach i miastach UE.

39. Jest przekonany, że w następstwie kryzysu spowodowanego koronawirusem bardziej niż kiedykolwiek wcześniej konieczne jest ponowne przemyślenie europejskich ram budżetowych, aby uniknąć uczynienia z inwestycji publicznych i usług publicznych zmiennej dostosowawczej przyszłych programów konsolidacji fiskalnej.

Bruksela, dnia 10 grudnia 2020 r.

Apostolos TZITIKOSTAS

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów

⁽¹³⁾ OECD (2020) – *Covid-19 and Inter-governmental Fiscal Relations: Early responses and main lessons from the financial crisis*, sygn.: COM-CTPA-ECO-GOV-CFE(2020)2.